
Den levende Sten

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Den levende Sten

4

Den levende Sten

Den levende Sten

Den levende Sten

Af Sognepræst Kaj Munk

JP, d.28.3.1937[1]

Ordets Opstandelse er Paaskens Løsen. Mere end paa noget andet er den kristne Kirke bygget paa Kristi Opstandelse. Det, han talte, og det, han gjorde, faar først sin rette Betydning, naar Paaskemorgen har gydt sit Sollys hen over det. Mange af hans Lignelser er ikke i sig selv dybere, end at dybere Visdom lader sig hente f. Eks. hos Inderne. Mange af hans Helbredelser er ikke mere overvældende, end at han selv kan henvise til de praktiserende Læger i Landet som sine Ligemænd. De Kristne, der kun vil vide af Jesus som Lærer og Mester, bygger ikke paa den hele Jesus, ikke paa Apostlenes Jesus, ikke paa Jesus Kristus. De nøjer sig med den Jesus, hvis Gerninger Apostlene ofte mistydede, og hvis Ord de i det store og hele ikke forstod. Først da Døden havde knust alle deres Forventninger til ham, dem, han saa tit selv, men forgæves, havde forsøgt at knuse, og da saa igen hans Opstandelse havde løftet deres Forventninger himmelhøjere, end de selv nogen Sinde havde vovet at lade dem vokse, først da begyndte det for Alvor at klares for dem, at det var ikke en nationalistisk Befrier af Provinsen Judæa, de havde fulgt, men selve Menneskehedens Frelser. Og Pinsedagen gav dem Visheden i en mystisk, henrykkende Oplevelse.

Opstandelsen forvandler Jesus til Kristus for dem. De Ord, han havde talt - Trykket kom nu ikke til at ligge paa, at de var talt, men paa, at det var ham, der havde talt dem. De Gerninger, han havde øvet, blev nu i sig selv underordnede, fik først deres egentlige Betydning derigennem, at de afslørede Gud, hans Almagt og - især - hans Hjertelag. Menighedens ældgamle Bekendelse har Raad til at springe hele Jesu Liv over, han er født af Jomfru Maria, og det næste, der siges om ham, er, at han er pint under Pontius Pilatus; hvad der ligger mellem den stjernetindrende Julekvæld og den skudrende surkolde Langfredag nat er ikke noget, der kan forklare sig selv; hent Besked om det i den tredie Trosartikel, hos den Helligaand.

For at imødekomme Kristne, for hvem alt det "overnaturlige" er Uting, var det fristende at give Slip paa disse Troens Kendsgerninger. Men vi kan det ikke. Ligesom vi tror, at Gud, der er Aand, har forbundet sig med Kød og Blod, Jomfruen Maria, hvilket er umuligt, og saaledes blev Jesus til, tror vi ogsaa, at Helligaanden, som er uerkendelig, har forbundet sig med Historien, hvilket er lige saa umuligt, og saaledes blev Troen til og holdtes i Live gennem to Aartusinder, Troen paa Kristus som en overhistorisk Personlighed midt i Historien. At Menigheden bygger paa Klippegrund, er egentlig ikke et altfor tilfredsstillende Billede. Vi er taknemlige for, at Grundtvig har vovet et rigtigere Udtryk, naar han synger:

O Vidundertro,
som slaar over Dybet din gyngende Bro.

Gud velsigne ham for, at han ikke fik sagt ”grundfaste” eller noget lignende betonurokeligt. Ejendommeligt nok, og smukt ogsaa, og rørende, er det, at den første, der har følt det stive og kolde og haarde og misvisende i Ordet om Klippegrunden, er netop den Mand, til hvis Udmærkelse Billedet blev skabt, Peter selv, som i et Brev til nogle gode Venner rundt omkring ved Middelhavets Sydøstkyster skubber den Ære fra sig at være Kirkegrundvold, for det skal nu være Kristus selv, mener han, og han fordrister sig til at forbedre Mesterens Udtryk og tale om ”levende Sten”. Nu er det jo saa betegnende for, hvilken psykologisk Fuldræffer Kristus var, at det netop var den højst omskiftelige Kefas, den snart himmelhoch jauchzende, snart zum Tode betrübte, han ærede med Klippenavn og vilde bygge sin Kirke paa. Hvad har det ikke betydet for Peter i hans mange Stemningsomslag og under hans dybe Fald at vide: ”Herren kendte mig jo, kendte mig dybere, end jeg kender mig selv, kendte mig til Bunds, kendte mit Bølgesind og kaldte mig Klippe”. Og hvad har det ikke betydet for os i Menigheden gennem 20 Aarhundreder, at ”naar vi de første Guld kristne betragted”, var den gyldneste af dem - Fornægteren, ja, men Fornægteren, der gik udenfor og græd bitterligt og derefter spyttede i Næverne og tog fat fra før igen. Judas Iskariotes drog Konsekvensen af sin Gerning og veg bort og hængte sig. Men Manden deroppe fra Genesarets Bølger han drog ingen Konsekvenser, han gav Døden i Matematikken og Logikken og bjærgede Livet ved at give sig sin Kærlighed ganske i Vold, hvor haabløst saa alting end syntes; han havde oplevet engang, at i denne Frelasers Selskab kunde Bølger bære; de Taarer, der dryppede paa hans Hænder, mindede ham om hint andet stormfulde Øjeblik, da han paa Mesterens Ord steg ud af Baaden og gik paa Vandet, til Troen glippede ham og han sank, men blev igen baaret oppe af den stærkeres Kraft. Kunde det ske en Gang til? Nej, det kunde det vel! ikke; for nu havde denne stærkere fundet sin Overmand, den, der er alles Overmand, selv de stærkestes: Døden.

Saa kæmpede Peter da 1 Dag og 2 Nætter i Angerens og Afmagtens Bølger med Tro mod Tro, indtil Paaskesolen randt og viste ham, at den døde Sten var væltet fra Graven, men den levende Sten - o, Vidunder, o, Sejr over alle Sejre! Den levende Sten! Mange Aar efter, da han sidder og skriver til sine Venner, dukker Paaskemorgenens Syn op for ham. Og er ikke selve Kirkens Hemmelighed i al sin Fornuftstridighed og Umulighed givet i dette udæskende Billede: Den levende Sten? Opstandelse, Himmelfart maa vi ryste paa Hovedet ad i denne Sansernes Verden. Men Kristendommen lukker os ind i en anden. Judas drog Konsekvensen, som Tusinder af Kasserere, der har svigtet og sveget i mere eller mindre Grad som han, har draget den efter ham. Synd og Død hører sammen. Hvordan var det gaaet Peter, om han ikke havde kastet sig ud i Angerens Bølger, salte som det døde Havs, der kan bære et Menneske oppe. Og dog havde han vel kæmpet sig til Døde i dem, om ikke Paaskesolen var brudt frem og havde vist ham Sammenhængen, som var den, at der var ingen Sammenhæng mere: Kristus havde sprængt den.

Paa den levende Sten, Jesus Kristus, Guds enbaame Søn, undfanget af Helligaand, født af Jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet, paa tredie Dag opstanden fra de døde, bygger den kristne Kirke paa Jord. Sammenbygget med den er der et Sidekapel, lagt paa en Grundvold, der kunde kaldes Jesu Liv og Lære. For den, der skriver

disse Linier, ser det ud, som om det er en temmelig naturlig Sten, indrettet for Videnskaben til at hugge sig Splinter af og undersøge med Lup og Smelteflammer; saa solid den synes, rager den dog ud over Afgrunden, og naar det store Jordskælv kommer, vil den rystes og synke; men den levende Sten vil løfte sin Bygning, sejrrig og straalende midt i Ragnarok. Og maaske vil Sidekapellet vise sig at være bygget saa nøje i Tilknytning til Hovedkirken, at det ikke vil synke sammen med sin Grundvold, men holde fast ved sin Moderfløj og bevares sammen med den.

Saa kimer da atter Paaskens Klokker, som de har gjort det her i Landet i elleve Hundrede Aar. Der er Mennesker, der mener, at de selv kan klare sig gennem Livet og Døden, de vender det døve Øre til. Der er andre, der ikke kan slippe den milde, strenge Herre fra Galilæa og Jerusalem, de redder sig over i Symbolikken for dog at faa en Smule ud af den Klokkegang. Men saa er vi nogen, der ikke kan nøjes med mindre end en Frelser og aldrig kan komme os af vor Undren over, at saa har Gud da ogsaa givet os en. For os synger Kirkens Klokker Paaskemorgen om den livsalige Dag i Verdenshistorien, da Gud selv i foraarskaad Lykke sparkede til Stenen i Getsemane Have, saa det Vintersegl, de fornuftkolde Romere havde sat for Graven, brødes og brast. Og Gud tog et andet Segl, selve Solen, og satte under de Ord, hans Søn havde skrevet med Blodskrift for 3 Dage siden paa Golgata: Det er fuldbragt! Og alt som Klokkerne kimer omkap med Lærkerne og Solen løfter sig stoltere og varmere, ser vi et Syn: vore egne Latterligheder, Skrøbeligheder og Synder, alt vort Støvvæsen, skyllles bort af Offerblodets Strøm fra Retterstedet udenfor Jerusalem, og et andet Syn: vi selv, rensede, forklarede, paa Vej op mod en Lovsang af Lys og Lykke, en Hærskare af Ansigter, som vi kender og ikke kender og dog kender alligevel:

Krist stod op af Døde
i Paaskemorgenrøde.
Thi synger lydt og sjæleglad
hans Menighed i allen Stad:
Ære være Gud i det høje.

Kaj Munk.